

Utsatt omsorg

Ingrid Sønstebø
psykologspesialist, barnefaglig sakkyndig

Det er mange som må vente nå. Også barn som skulle ha fått vurdert omsorgssituasjonen sin.

KORONAHVERDAG

Hvordan opplever du psykologhverdagen etter at koronaepidemien snudde livet på hodet? Hva forbauser deg? Hva setter deg og pasientene dine på prøve? Skriv personlig, konsist og kort, og send teksten til: per@psykologtidsskriftet.no.

Ingrid Sønstebø. Foto: privat

Jeg jobber som sakkyndig og utreder barnevernsaker. Det er vanskelig i disse korona-tider. At det er utfordrende for meg, er ikke det viktigste. Det er også utfordrende for barna og foreldrene jeg jobber med. Det bekymrer meg.

I slike saker kan mitt mandat være å utrede barnets omsorgsbehov og foreldrenes omsorgstilbud. Utredningen er ment å gi oppdragsgiver et faglig grunnlag for å kunne fatte beslutninger.

Oppdragsgiver sender meg dokumenter som kan belyse mandatet. Jeg snakker med foreldrene, barna og andre som kjenner dem godt. Det kan være barnehage, skole og øvrig familie. Jeg henter inn relevant informasjon fra fastlege, kanskje NAV, spesialisthelsetjenesten og tannlegen. Ofte er den

viktigste delen av utredningen observasjoner av barn og foreldre sammen. Hvordan har de det? Blir barnets behov tilfredsstillende møtt? Den lille på 1,5 år – utforsker hun, tøyser, leker og prater, eller er hun anspent, skvetten, alvorlig og på vakt?

Barneverntjenesten har tilbudt meg fullt smittevernutstyr, men jeg tror det blir skummelt for gutten om jeg møter ham slik

Telefon framfor observasjon

De siste ukene har jeg lest mye og snakket med mange på telefon. Jeg har ikke observert familier i hjemmesituasjonen eller hatt barnesamtaler grunnet smittevernmessige restriksjoner fra myndighetene. For hvordan gjøre det, uten å møtes? Kanskje kan man observere via nettbaserte løsninger. Jeg har ikke prøvd det. Men å snakke med små barn om livet deres, barn som kan være utsatt for vold, overgrep, barn som kanskje ikke er vant til at voksne er til å stole på? Barn som har fått høre at hvis de forteller, kan det komme fremmede mennesker og ta dem med seg. Og da får de aldri treffe mamma og pappa igjen. Dette gjelder slett ikke alle barn i barnevernsakene, men det er virkeligheten for noen, og man vet ofte ikke på forhånd hvem. Jeg tror få barn vil fortelle at de har det slik per telefon eller videoløsning til en de ikke kjenner.

Jeg traff en liten gutt* rett før korona-tiltakene ble iverksatt. Jeg sa vi skulle snakkes igjen snart, og at jeg skulle komme hjem til ham og se hvordan han og moren har det sammen. Det har jeg ikke gjort, selv om det er «innafor» å møte klienter der det synes nødvendig, med god hygiene og to meters avstand. For er det egentlig det når barnet har kraftig astma, som denne gutten har? Tenk om jeg bringer med meg smitte? Eller om jeg tar med meg smitte hjem, jeg som har familiemedlemmer i risikozonen selv? Barneverntjenesten har tilbudt meg fullt smittevernutstyr, men jeg tror det blir skummelt for gutten om jeg møter ham slik. Han er et engstelig og utrygt barn. I smittevernutstyr tror jeg heller ikke jeg ville få en reell observasjon av hvordan mor og barn har det sammen.

Vet ikke nok om familien

Både barnehagen og helsestasjonen har skrevet bekymringsmeldinger om at gutten er trist, skitten og passiv. Han fremstår ukritisk; setter seg på fanget til hvem som helst. Naboer forteller at han kan være ute alene når andre barn har lagt seg. Barnehagen er bekymret for om mor ruser seg. Likevel er det ikke sikkert at guttens beste er å plasseres i fosterhjem. Barneverntjenesten vet ikke nok om familien. Påstander om rusmisbruk er ikke bekreftet. Mor har helseutfordringer, og hun har hatt store belastninger den senere tiden. Det er usikkert i hvilken grad dette preger henne. Barneverntjenesten har ikke kommet i posisjon til å forsøke tiltak.

Å bo hos far er ikke noe alternativ, han ruser seg. Han er ærlig på det og velger å holde seg borte fra sønnen til han har fått livet på stell.

Barnehagen passer nok på, ville jeg vanligvis tenkt. De melder fra hvis situasjonen blir verre. Men gutten er ikke i barnehagen nå. Mor har fått tilbud om plass, men hun opplever det stigmatiserende å ha ham der, når alle andre har barna hjemme. Dessuten har jo sønnen astma. Det kan være en god avgjørelse å holde ham hjemme.

En evighet

Kanskje kan barneverntjenesten reise på hjemmebesøk? Det er de som har ansvar for eventuelle tiltak, ikke sakkyndige. Men siden gutten er i risikogruppen og bekymringen ikke tilsier at det er vesentlig risiko for akutt plassering, avventer de.

Da jeg traff gutten sist, betrodde han meg noe om hjemmesituasjonen sin som uroet meg veldig. Jeg har ikke fått fulgt opp på fem uker, en evighet for et lite barn.

Vanligvis får jeg mellom to og fem forespørsler om nye oppdrag i uken. Den siste måneden har jeg ikke fått noen.

Jeg bekymrer meg for hvordan gutten og moren hans har det. Forhåpentligvis kan jeg møte dem rett etter påske og fullføre utredningen. Deretter håper jeg gutten får god omsorg i et annet hjem, hvis situasjonen ikke er god nok hos mor. Kanskje blir løsningen at han kan bo hos farmor for en kortere eller lengre periode. Men mor har åpnet litt opp. Hun viser gode sider også. Kanskje konkluderer barnevernet med at hun kan gi god nok omsorg hvis hun får hjelpetiltak som avlastning og veiledning i tillegg til behandling. Det kan finnes gode løsninger. Men for øyeblikket er det stillstand. Jeg vet at situasjonen plager mor. Hun vil så gjerne få fullført utredningen, få en konklusjon, slippe usikkerheten.

Det er mange som venter nå. Vanligvis får jeg mellom to og fem forespørsler om nye oppdrag i uken. Den siste måneden har jeg ikke fått noen. Jeg frykter at utredninger er satt på vent, også for barn som så absolutt skulle fått sin omsorgssituasjon vurdert. Fylkesnemnder og domstolene har utsatt saker som skulle vært berammet. Foreldre og barn venter på avgjørelser.

Jeg gleder meg til å kunne jobbe mer vanlig igjen. Det blir godt.

*** Historien om gutten og moren hans er omskrevet for å ivareta taushetsplikten.**